

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств **Миколаївської області**
щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Миколаївської області в IV кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Миколаївської області у IV кварталі 2022 року свідчать, що на тлі активних бойових дій і терористичних атак респонденти очікують зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні нижчими темпами та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Інфляційні очікування послабилися. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 46.2% (у попередньому кварталі – «мінус» 61.5%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 32.3%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги нижчими темпами:** 61.5% респондентів очікують, що зростання цін перевищить 20.0% (у попередньому кварталі – 92.3%), у цілому по Україні – 62.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 80.0% респондентів (у попередньому кварталі – 84.6%), у цілому по Україні – 88.5%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 46.2%) (таблиця). У цілому по Україні респонденти очікують погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – «мінус» 11.5%;
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 7.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 46.2%). На зовнішньому ринку респонденти очікують, що обсяги реалізації продукції залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 60.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 7.3% та «мінус» 6.3% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар **нижчими темпами:** баланси відповідей – «мінус» 58.3% та «мінус» 46.2% відповідно (у III кварталі 2022 року – «мінус» 84.6% та «мінус» 69.2% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 26.9% та «мінус» 16.6% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 53.8% (найбільш песимістичні очікування серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 61.5%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 20.1%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства,** стрімкими темпами: баланс відповідей – 100.0% (таку відповідь респонденти надають четвертий квартал поспіль) (графік 6). Одночасно очікується зростання цін на товари/послуги власного виробництва: баланс відповідей – 69.2% (у III кварталі 2022 року – 58.3%). На подорожчання товарів та послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливають курсові коливання гривні, ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції,** так і на **оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 75.0% та 58.3% відповідно (у попередньому кварталі – 76.9% та 38.5% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали (вплив останніх двох чинників посилюється порівняно з попереднім опитуванням), а також брак обігових коштів (графік 5).

Респонденти прогнозують, що збільшення потреби в позикових коштах найближчим часом послабиться (графік 8). Усі респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом стали значно жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та значні коливання курсу гривні до іноземних валют (вплив чинника значно посилюється) – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

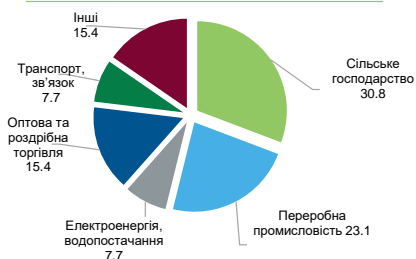
91.7% респондентів зазначають, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.2%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

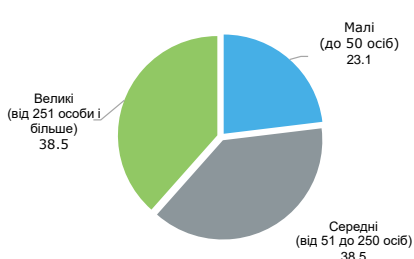
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 46.2% (у попередньому кварталі – «мінус» 69.2%), у цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 19.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 25.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 42.9%);
- **підприємства області мають залучати додаткові виробничі потужності, щоб задовольнити неочікуване зростання попиту:** баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у попередньому кварталі – 8.3%).

Паспорт вибірки^{1,2}

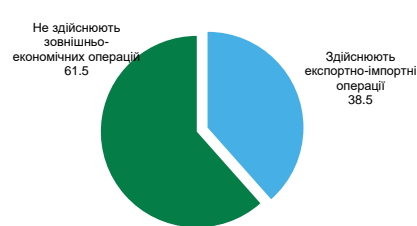
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

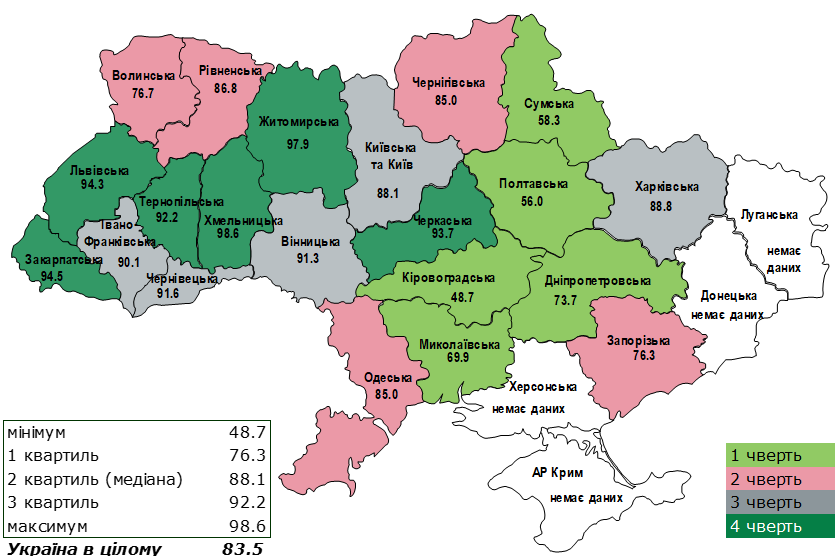

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 02–28 листопада 2022 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Миколаївської області щодо ділової активності (за складовими)

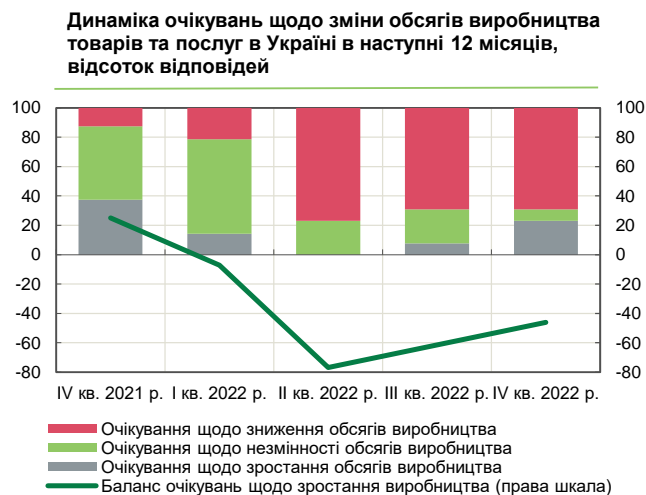
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	12.5	7.1	-46.2	-46.2	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	37.5	35.7	-53.8	-46.2	7.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	9.1	0.0	-69.2	-84.6	-58.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	14.3	23.1	-53.8	-69.2	-46.2
кількості працівників	-12.5	7.1	-69.2	-61.5	-53.8

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

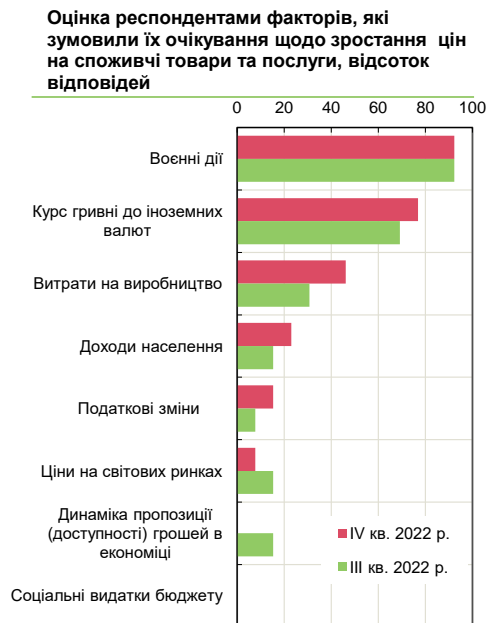
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

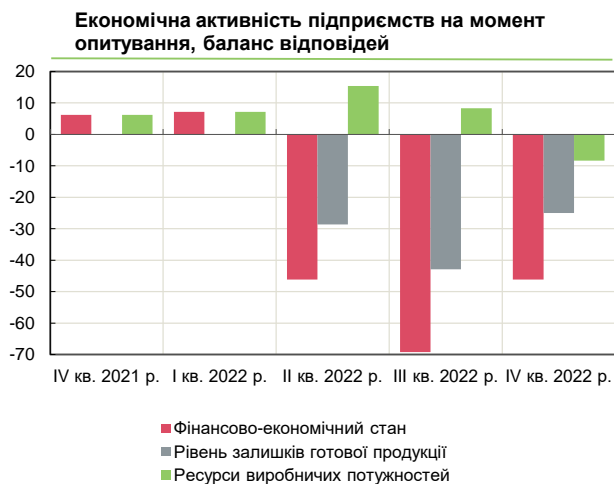
Графік 1

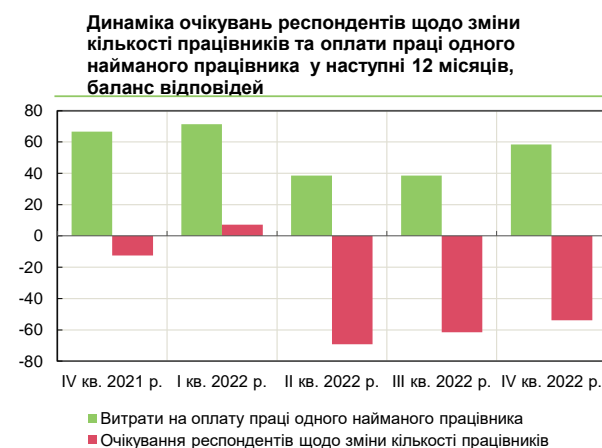
Графік 2

Графік 3

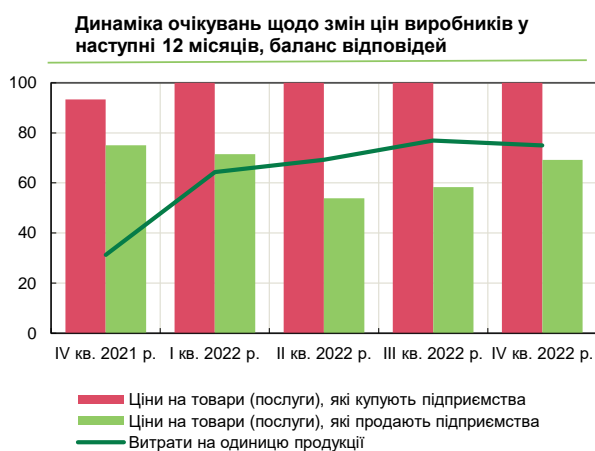
Графік 4

Графік 5

Графік 6

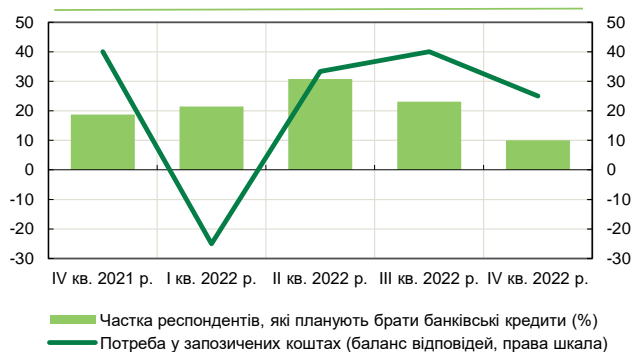
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

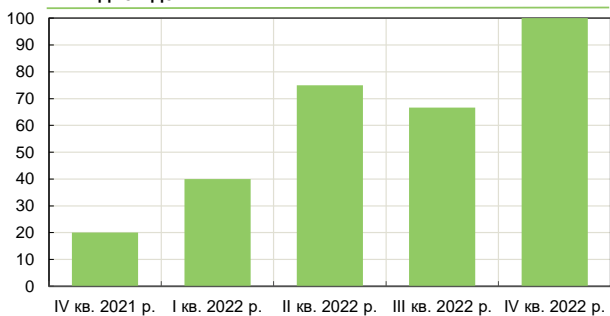
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

